

El futur de S'Albufera

per Joan Simarro Marquès

La decisió del Govern Balear d'iniciar els tràmits per a la compra de S'Albufera obri unes expectatives sobre el futur d'aquest espai natural ben justificades.

Històricament, aquesta zona humida va ser una àrea de problemes sanitaris, de conreu fèrtil, i en la lluita quotidiana de l'home amb la Natura, sovint era ella la que acabava per guanyar. La conversió de la finca en propietat pública té una finalitat concreta: no lluitar més amb S'Albufera, sinó establir amb ella una aliança que beneficiarà ben segur els nostres interessos i els de la Naturalesa local. Per dir-ho amb un mot: Conservació.

A diferència d'altres espais naturals de les Balears, ha semblat prou clar que una conservació adient de S'Albufera requeria la seva adquisició, ja que resulta convenient una gestió de l'àrea, una intervenció humana sobre els ecosistemes que formen s'albufera (neteja de canals, apertura de llacunes, eventual repoblació amb algunes espècies extingides, etc.) que la propietat privada no té motius ni possibilitats d'assumir. També s'han tengut present a l'hora de prendre la decisió el possible ús públic de S'Albufera amb finalitats pedagògiques, que en part ja existien, s'han de potenciar: hi ha hagut experts internacionals que avaluen la xifra potencial de visitants en centenars de mils. Aquests visitants necessiten, per una banda, d'un control, una reglamentació per evitar que puguin ser un perill pel que volen conservar; i a la vegada, requereixen uns serveis mínims (itineraris, exposicions, aguaitis d'observació, etc.) que l'administració pública pot atendre. Prest arribarà l'hora en què els tècnics facin les seves propostes sobre com i de quina manera es pot dur a terme tot això.

Ara començam a conèixer prou bé com és S'Albufera i els fonaments de la seva importància. Necessitam passar ràpidament a una planificació de la conservació. Sense aquesta planificació resulta difícil concretar com serà S'Albufera d'aquí poc temps, de manera que sols podem exposar aquí algunes generalitats, que tanmateix són importants.

La primera és que S'Albufera serà una finca de propietat pública, i com a tal entrarà a formar part del catàleg de finques d'Utilitat Pública de les Balears, on figuren avui les «comunes» municipals, les terres del Consell de Mallorca o de l'Estat, administrades totes elles pel Servei de Conservació de la Naturalesa de la Conselleria d'Agricultura. La inclusió d'una finca al catàleg d'Utilitat Pública és una garantia de Conservació molt important, reconeguda a nivell internacional per les implicacions legals que suposa.

S'Albufera, en un termini que no podem determinar a priori però que esperam molt breu, serà un Espai Natural Protegit, amb la figura legal que es consideri més adequada, gestionar per un patronat on han d'estar repre-

Binifaldó

sentats tots els sectors públics i privats que tenen interessos o han aportat esforços per la conservació de S'Albufera. En principi, aquesta figura ha de garantir la conservació dels valors de l'àrea i potenciar, en la mesura en què sigui possible, els contactes de l'home amb la Naturalesa. Per ventura convindrà zonificar l'àrea, amb punts d'ús més intens i altres molt poc visitats, per deixar alguns santuaris naturals en una tranquil·litat màxima. També és possible que en el futur S'Albufera formi part de la xarxa del Consell d'Europa, bé emparada pel Conveni internacional de Ramsar, etc.

Per a facilitar l'ús públic de l'àrea, sembla que el més convenient serà dotar-la d'un centre d'interpretació amb un petit museu natural i etnològic, sala d'audiovisuals, laboratoris i oficines, etc. Tota aquesta infraestructura aprofitaria les edificacions existents, i l'antiga fàbrica de paper és el punt més adient, amb molt bones possibilitats de recuperació, tant per la seva estratègica situació, accessos i caràcter arquitectònic. D'aquí partien els itineraris, aprofitant els camins existents o fins i tot les possibilitats de navegació dels canals amb els tradicionals barquets.

Tampoc podem oblidar que S'Albufera és més gran del que ara passarà a ser propietat del Govern Balear, i si la gestió i ús públic es consideri necessari. Però aquesta protecció no pot excloure determinats usos tradicionals, sinó respectar-los o fins i tot recuperar-los. El cultiu dels marjals és el cas més clar i més important. Fins avui el canyet ha invadit centenars de quarterades de petits propietaris que ara podran recuperar aquestes terres de conreu, de què no podem prescindir.

Tot això, naturalment, no és feina d'un dia ni d'un any. Però amb la imprescindible visió de futur que hem de tenir a les decisions sobre el nostre país, aquesta és una previsió raonable. Des d'aquí vull convidar tots els caps i les mans interessats a participar a millorar, de la manera més ferma, el futur de S'Albufera de Mallorca.